

מי ינותק מהמים, מתי ולמה?
המצב כיום, הצעת רשות המים ועמדת האגודה לזכויות האזרח

נושא	המצב כיום	כללי ניתוק מהמים של רשות המים (הצעה)	עמדת האגודה לזכויות האזרח	הערות
ניתוק חייבים ממים	תאגידי המים מנתקים חייבים מאספקת מים כראות עיניהם, ובכלל זה אנשים עם מוגבלויות, קשישים, אנשים במצוקה כלכלית קשה, משפחות עם ילדים. קבוצה קשה של בעלי מוגבלויות קשות זכאים להטבות.	אם קיים בידי התאגיד אמצעי להגבלת אספקת המים, הוא ינקוט בו במשך שתי תקופות חיוב, ולאחריו יוכל לנתק לחלוטין את החייב/ת.	מים הם זכות יסוד, ולכן אין לנתק או לצמצם בכפייה את אספקת המים בגין חובות כספיים. יש לגבות את החוב באמצעים אחרים, כגון הליכים משפטיים והליכי הוצאה לפועל. גם אם יוחלט על צמצום אספקת המים לחייבים, יש לאפשר צריכה מינימלית בשיעור של 4 קוב לנפש לחודש. יש לקבוע קבוצות אוכלוסיה חסונות מפני ניתוק או צמצום אספקה, כגון אנשים עם מוגבלויות, מקבלי קצבאות הבטחת הכנסה, סיעוד ומזונות, פושטי רגל, משפחות עם קטינים וכיו"ב. יש לחייב את תאגידי המים לרכוש את הטכנולוגיה לצמצום אספקת מים.	בדברי ההסבר (אך לא בכללים עצמם), רשות המים מציעה להגדיר אוכלוסיות של "חסינים מניתוק", ברוח עמדת האגודה לזכויות האזרח. ההצעה עדיין לא מופיעה בתוך הכללים.
מי מחליט על הניתוק?	התאגיד, שמחויב לרווח כספי, הוא זה שמחליט אם לנתק חייבים ממים.	עדיין לא ברור: ההצעה מדברת על "לשכת הרווחה או גורם מומחה בתחום הרווחה או ועדת החריגים בתוך התאגיד".	הסמכות להחליט על ניתוק ממים צריכה להיות בידי גורם ציבורי שאינו מונע משיקולי רווח, דוגמת לשכת הרווחה ברשות המקומית.	מים הם זכות יסוד ולכן אין להותיר את ההחלטה על ניתוק בידי גורם עסקי שמונע משיקולי רווח בלבד. למצער, יש להבטיח כי הבגוף הקובע יכלול ייצוג של 2/3

<p>לגורמים ציבוריים. הצגת מסמכים אישיים על מצב כלכלי בפני תאגידים פרטיים מעלה חשש לפגיעה בפרטיות.</p>				
<p>הערות</p>	<p>עמדת האגודה לזכויות האזרח</p>	<p>כללי ניתוק מהמים של רשות המים (הצעה)</p>	<p>המצב כיום</p>	<p>נושא</p>
<p>דווקא אנשים החיים בעוני הם המתקשים ביותר בהתמודדות עם מנגנונים בירוקרטיים, ופעמים רבות מוותרים על זכויותיהם בגלל הקושי להתמודד עמם.</p>	<p>יש להעביר את נטל לתאגיד: לפני צמצום או ניתוק המים, התאגיד נדרש לקבל אישור מגורמי הרווחה.</p>	<p>הנטל הוא על האזרח הפרטי, לאחר שקיבל התראה לפני ניתוק או צמצום אספקת המים.</p>	<p>לא רלוונטי, היות שממילא אין הקלות ופטורים רשמיים על פי בקשה (יש הקלות ע"פ רשימה סגורה שמגיעה מהביטוח הלאומי).</p>	<p>על מי מוטל נטל ההוכחה של קשיים כלכליים / חסינות מפני ניתוק?</p>
<p>ככל שלתאגידים יהיה יותר חופש לקבוע את הכללים, יש סכנה ששיקולי רווח והפסד, יכתיבו את מדיניות הניתוקים; לכן דרושה מדיניות כלל ארצית ברורה, מפורטת ושקופה.</p>	<p>יש לקבוע קריטריונים ברורים, שוויוניים ושקופים, על פיהם ייבחנו כלל התושבים, בכל התאגידים.</p>	<p>מוצע להקנות שיקול דעת נרחב לוועדת החריגים התאגידית.</p>	<p>לא רלוונטי, היות שממילא אין הקלות ופטורים רשמיים על פי בקשה (יש הקלות ע"פ רשימה סגורה שמגיעה מהביטוח הלאומי).</p>	<p>קריטריונים למתן הקלות ומניעת ניתוקים</p>
	<p>יש לחייב את התאגידים לאפשר הסדרי חוב בגובה עשרות שקלים בלבד בחודש; פריסה ושמיטת חובות - בהתאם להמלצות גורמי הרווחה.</p>	<p>אין שינוי של ממש – לתאגיד ניתן שיקול דעת רחב באשר להסדר התשלומים.</p>	<p>תאגידים רבים "פורסים" חובות לתשלום חודשי של כ- 150-200 ש"ח, סכום גבוה מדי עבור רבים מהחייבים, שצריכים בנוסף לשלם מאות שקלים חשבון שוטף.</p>	<p>הסדר תשלומי חוב</p>

נושא	המצב כיום	כללי ניתוק מהמים של רשות המים (הצעה)	עמדת האגודה לזכויות האזרח	הערות
גובה החוב המאפשר לתאגיד לנתק את המים	התאגידים לא מהססים לנתק גם בגין חוב של 350 ₪ (כולל ריביות).	מוצע להעלות את סכום המינימום לניתוק ל-500 ש"ח	מוצע להעלות את סכום המינימום ל-1000 ש"ח	נוכח העלייה הדרסטית במחירי המים בשנים האחרונות, ניתוק חייבים בעקבות חוב בסך 500 ₪ (כולל ריבית) אינו פרופורציונאלי.
מידע חיוני לחייבים	לחייבים נשלחות 2 הודעות בדואר לפני ניתוק	לחייבים ישלחו 3 הודעות לפני ניתוק: הראשונה בדואר, השנייה בדואר רשום והשלישית בהדבקת מעטפה עם ההודעה על הדלת ובהודעה טלפונית או SMS ב-SMS	לכל דרישת חוב יש לצרף דף מידע מפורט בשלוש שפות לפחות, עם הסברים על האפשרויות השונות העומדות בפני החייב/ת. יש לבטל את השימוש ב-SMS כתחליף לשיחת טלפון.	בפרט עבור מי שאינם מורגלים בשימוש בטכנולוגיה סלולרית, הודעת SMS עלולה שלא להגיע ליעדה.
"המונים המתנתקים"	לא קיים כיום	מוצע להנהיג מונים "בתשלום מראש", כך שהמשפחה תשלם מראש עבור כמות מסוימת של מים	מתנגדים להצעה	ההצעה תאפשר ניתוק מוחלט של משפחות שסיימו את המכסה עבורה שילמו מראש. באנגליה ובדרום אפריקה, מדיניות דומה גרמה לניתוקים המוניים ונפסלה בסופו של דבר בבהמ"ש.
עיקולי חשבונות בנק ורכוש לגביית החוב	אפשריים כיום	יש להמשיך ולאפשר	אין לנקוט באמצעים דרסטיים כשמדובר בזכות היסוד למים; בפרט מול צרכנים מעוטי יכולת, יש לחתור להסדר תשלומים שיש באפשרותם לעמוד בו.	מדובר בהליכים המבוצעים על פי פקודת המסים (גביה), פקודה מנדטורית המקנה סמכויות דרקוניות ומוגזמות לרשויות ציבוריות.